

Bu testte 75 soru vardır.

1. Aşağıdakilerden hangisi Köktürkçedeki /d/ sesinin korunması bakımından "d grubu" Türk dilleri arasında yer almaktadır?

- A) Karahanlı Türkçesi
- B) Çağatay Türkçesi
- C) Eski Anadolu Türkçesi
- D) Azerbaycan Türkçesi
- E) Çuvaş Türkçesi

2. Bodun ayığ kılınçlıklar kılmışın körüp ertüngü buşuşlug
I II III IV

kadqulug bolup ıglayu balıkka kirdi.
V

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük sıfattır.
- B) II. sözcük türemiş isimdir.
- C) III. sözcük iyelik ve belirtme durumu eki almıştır.
- D) IV. sözcük yapım eki almamıştır.
- E) V. sözcük zarftır.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiile yer verilmemiştir?

- A) Ülügüm bar üçün ölteçi bodunug tırgürü ıgıttım.
- B) Ötüken yış olursar berğü il tuta olurtaçı sen.
- C) Üze türük teñrisi türük ıduq yiri subı ança etmiş.
- D) Teñri küç birtük üçün kañım kagan süsi bõri teg ermiş.
- E) Eçimiz kazganmış bodun atı küsi yok bolmazun tiyin tün udımadım.

4.

İy gönül bize kerem kıl bile seyrân idelüm
Cân u tenden geçüben gel 'azm-i cânân idelüm
Ten nedür dostun yolında ben anı terk itmeyem
Dost cemâlin görmege gel cânı kurbân idelüm

Bu beyitlerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Geçişsiz eylemden türemiş zarf
- B) Ettirgenlik eki almış eylem
- C) Geçişli eylemden türemiş isim-fiil
- D) Belirtme durumu eki almış işaret zamiri
- E) Yardımcı fiille kurulmuş birleşik eylem

5. Men Begilün oğlıyam, mere kâfir berü gelgil dögişelüm
I

didi. Tekür aydur: Katlan mere kavat oğlı, men saña
II

varayım didi. Altı perli gürzini ele aldı, oğlanuñ üzerine
sürdi. Oğlan gürze karşı tutdı. Yukarudan aşığa kafir
oğlanı katı urdı. Kalkanın uvatdı, tuğulgasını yoğırdı,
kapakların sıyırdı, oğlanı alımadı. Meydanda buğa kibi
III

süşşidiler, göğüsleri delindi.
IV V

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük tekil ikinci kişi emir eki almış bir fiildir.
- B) II. sözcük geniş zaman kipinde çekimlenmiş bir fiildir.
- C) III. sözcük zarf-fiil ekiyle oluşmuş birleşik fiildir.
- D) IV. sözcük isim-fiil eki almış bir fiildir.
- E) V. sözcük dönüşlülük eki almış bir fiildir.

6.

kökiş turna kökte ünün yañkular
tizilmiş titir teg uçar yilgürer

Bu beyitte aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Zarf-fiil
- B) Benzetme edatı
- C) Sıfat-fiil
- D) Sıfat
- E) Türemiş fiil

7. Türk edebiyatındaki kırk hadis çevirilerinin ilk örneği aşağıdakilerden hangisinin dil özelliklerini taşır?

- A) Kıpçak Türkçesi
- B) Harezmi Türkçesi
- C) Çağatay Türkçesi
- D) Eski Anadolu Türkçesi
- E) Karahanlı Türkçesi

8.

Tamâm biş yaşga yitti irse anlap
Körüp köp neñni ibret aldı tanlap

Bu beyitteki altı çizili ekler aşağıdakilerin hangisinin sırasıyla verilmiştir?

- A) bulunma durumu – araç durumu
- B) sıfat-fiil – iyelik
- C) yönelme durumu – belirtme durumu
- D) sıfat-fiil – yükleme durumu
- E) yönelme durumu – iyelik

9.

(I) Gene bir gün Oguz Kagan avga gitdi. (II) Bir köl arasında alından bir ıgaç gördi. (III) Bu ıgaçnıñ kabucağında bir kız bar erdi. (IV) Çalguz olturur erdi. (V) Yakşı körüklüg bir kız erdi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangileri yüklemnin türüne göre diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

10. Aşağıdaki eserlerden hangisi eski Anadolu Türkçesi ile yazılmamıştır?

- A) *Süheyl ü Nev-bahâr*
- B) *Fakr-nâme*
- C) *Lisânü't-Tayr*
- D) *Bahrü'l-Hakâyık*
- E) *Hurşid ü Ferahşâd*

11. Yusuf alarnı kördi kamugları tofrakga bulganmış, tonları arsız. Sordı: Kaydın kelip siz, kimnin oğlanları turur siz? Aydılar: biz Ken'andın keldük, Ya'kub yalawaç oğlanları turur miz, Ken'andın kelür miz. Aydı: atanız tiriğ mü turur? Aydılar: tiriğ turur. Aydı: ne iş işleyür?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Farklı türde eylemsiler
- B) Geçmiş zamanın iki farklı biçimi
- C) Farklı türde cümleler
- D) Yükleme görevinde adlaşmış sıfat
- E) Farklı görevde soru sözcükleri

12. Uygurnıñ ma'nâsı yapışkur timek bolur. Ayturlar süt uyudı. Süt irgende birbiridin ayrılır. Kaçan uyugandın soñ ayrılmas.

Bu parça aşağıdakilerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) *Şecere-i Türk*
- B) *Hadikatü's-Süedâ*
- C) *Nasihatnâme-i Şâh İsmâil Hatâtî*
- D) *Marzubannâme*
- E) *Divânu Lugatî't-Türk*

13. Hoş ırmes il songınça rahş sürmek
Yolı kim il yügürmiştir yügürmek

Birev kim bir çemende sâyir irdi
Neçe kim gül açılğan kördi tirdi

Hem ol yirde imes gül istemek hûb
Bu bustân sahnıda gül köp çemen köp

Ali Şir Nevâi'nin bu sözlerinden hareketle Çağatay Türkçesinin dil özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İlk hecede yaygın bir e>i değişmesi vardır.
- B) İşlek eklerde hece başı /g/ sesleri korunur.
- C) İyelik ve hâl ekleri arasında zamir n'si bulunmayabilir.
- D) Geniş zamanın olumsuz çekiminde ötümlüleşme görülür.
- E) Topluluk sayılarında –egü ses grubu –ev olmuştur.

14. “yaprak > yarpak, kirpik > kiprik” örneklerinde görülen ses olayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dudaksıllaşma
- B) Aykırılaşma
- C) Göçüşme
- D) Sızıcılışma
- E) Ötümlüleşme

15. Eleştiri anlayışı, tarih boyunca çağlara ve kişilere göre büyük düşünce akımlarına bağlı olarak durmadan değişmiş ve birbirinden çok farklı eleştiri tanımları ve türleri doğmuştur.

Bu cümledeki kimi sözlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) “göre” türemiş edattır.
- B) “düşünce akımları” sözü, sıfat tamlamasının tamlayanıdır.
- C) “birbirinden” sözcüğü zamirdir.
- D) “anlayışı” sözcüğü tamlanan görevindedir.
- E) “türleri” sözcüğü hem çokluk hem belirtme eki almıştır.

16. Aşağıdaki fiillerden hangisi edilgenlik eki aldığı anda, yüklemi olduğu cümlede sözde özne bulunamaz?

- A) gitmek
- B) kırmak
- C) temizlemek
- D) asarlamak
- E) çevirmek

17. (I) Anadolu illeri, geleneksel dokumacılığı yaşatmaya çalışıyor. (II) Taraklı, bu geleneği korumaya kararlı en sağlam kalelerden biri. (III) Anadolu kültüründe el dokumacılığı ayrı bir öneme sahiptir. (IV) Kumaş dokumacılığı iklim koşulları ile bölgedeki ham maddelere göre yöresel özellikler ve görünüm kazanır. (V) Sakarya'nın tarihî ve mimari dokusu hiç bozulmamış Taraklı ilçesi, el dokuması kumaşların en farklı örneklerine sahip yörelerinden biri.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri özne ve yüklemden oluşmuştur?

- A) I ve III B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

18. Neden böyleydi bu dünya? Niçin insanın istediğince

yaşamaya engel olunuyor? Neden, niçin bırakılmıyor
II III

insanlar dilediklerince yaşamaya.
IV V

Bu parçada altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük zarf-fiil eki almıştır.
B) II. sözcük iyelik ve yönelme eki almıştır.
C) III. sözcük edilgenlik eki almıştır.
D) IV. sözcük eşitlik durumu eki almıştır.
E) V. sözcükte durum eki ilk anlamı dışında kullanılmıştır.

19. Aşağıdaki eserlerin hangisinde ilk ağıt metinleri yer almaktadır?

- A) *Köktürk Kitabeleri*
B) *Çin Yıllıkları*
C) *Dîvânü Lugatî't-Türk*
D) *Codex Cumanicus*
E) *Kutadgu Bilig*

20.

Şunda bir dilbere gönül düşürdüm
Aldı beni kaşlarının arası
Hüb cemâlin gördüm aklım şaşırdım
Yaradan Mevlâ'ya kaldı çaresi

Bu dördülikle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Koşma nazım şekliyle söylenmiştir.
B) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
C) Tüm mısralar 6+5 duraklıdır.
D) Güzellemeye örneğidir.
E) Yarım kafiye kullanılmıştır.

21. Büyük bir çoğunluğu 11 ve 8 heceli koşma, çok az bir kısmı mânî ve pek nadir olarak da divanî şeklinde örneklerine rastlanan 5 veya 7 dördülden aşağı olmamak şartıyla hacim ve konu sınırlaması olmaksızın âşık tarafından konu olarak seçilmeye değer bulunan bir olayı, bir cismi veya kavramı hikâye ederek anlatan ve sözlü kültür ortamında, âşığın ele aldığı konuyu anlatım tutumuna bağlı olarak geleneksel âşık havaları eşliğinde icra ettiği nazım türüne ---- adı verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) destan B) varsağı C) sicilleme
D) tekerleme E) elifname

22.

- I. *Âşık Garip*
II. *Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek*
III. *Yaralı Mahmut*

hikâyelerinin hangilerinde "kahramanın kıyafet değişikliği"ne yer verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

23. Vaktiyle güneş tutulmuş, ortalık o kadar kararmış ki, yıldızlar görülmeye başlamış ve bundan dolayı Şanlıurfa'da salgın bir veba baş göstermiş. O kadar insan ölmüş ki, bir mahallede bir veya iki evin halkı kalmış, diğer evlerin anahtarları hükümete teslim edilmiş. Hastalığın adına da "karanlık ölet" demişler. Karanlık öletin seyrekleştiği memlekete, Kerkük'ten gelen halk yerleşmiş, Kerküklerle akrabalık bağları oluşmuş, bu nedenle Şanlıurfalılarla Kerküklerin "dayı-yeğen" olduğu söylenir.

Bu parçadaki halk anlatısının türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Efsane B) Memorat C) Masal
D) Halk hikâyesi E) Mit

24. Hacivat sahneye gelir ve bir semai okur. Semai bitiminde ise perde gazeline başlar. Bu gazellerde *Karagöz* oyununun bir öğrenek yeri olduğu, felsefi ve tasavvufi anlamı, kurucusunun Şeyh Küşteri olduğu belirtilir. Ayrıca padişaha yakarış da yer alır. Ardından Karagöz perdeye gelir. Hemen bir kavgaya tutuşurlar ve Karagöz bir tekerleme söyler.

Bu parçada *Karagöz* oyununun hangi bölümünden söz edilmektedir?

- A) Fasil B) Muhavere C) Arzbar
D) Mukaddime E) Bitiş

25. Doğum yeri ve tarihine dair kaynaklarda kesin bilgiler bulunmamaktadır. Onun daha ziyade menkıbelere dayanan efsanevi bir hayatı olmuştur. XII, XIII. yüzyıllarda Orta Asya'da, Yesevilik geleneğinin kurulmasında ve yayılmasında önemli yeri vardır. Türkistan'da hikmet geleneğinin yayılmasında, geliştirilmesinde de etkili olan mutasavvıfın bilinen eserleri şunlardır: *Bakırgan Kitabı*, *Divan-ı Hikmet* tarzında dinî-sofiyane şiirleri içine alan değişik Yesevilik şairlerinin de şiirlerinin yer aldığı bir eserdir. *Kıssa-i Hazret-i İmam-ı A'zam*, *Yarım Alma Kitabı* adıyla da bilinmektedir. *Hazret-i Meryem Kitabı*, Hazret-i Meryem'in ölümünü konu alan manzum bir risaledir, *Vefat-name-i Bibi Meryem* adıyla da bilinir. *Ahir Zaman Kitabı*, *Takı 'Aceb* ve *Kiyamet-name* adlarıyla da bilinmektedir.

Bu parçada sözü edilen mutasavvıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Süleyman Hâkim Ata
- B) Ahmet Yesevi
- C) Mahdumkulu
- D) Seyyid Nesimi
- E) Şah Hatayi

26.

- Başı ve sonu kafiye, aliterasyon, secilerle oluşturulmuş ses oyunları, çağrışımlarla bağlanmıştır.
- Birbirini tutmayan hayaller, belli bir mantık düzenine bağlı olmayan düşünceler işlenir.
- Manzum veya mensur şekilde oluşturulan bu tür; masal, halk hikâyesi, tiyatro gibi türlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kargış
- B) Alkış
- C) Tekertleme
- D) Bilmece
- E) Türkü

27.

- I. Bakkal mısın, teraziyi neylersin
İşin gücün yoktur, gönül eylersin
Kulun günahını tartıp ne edersin
Geçiver suçundan, bundan sana ne
- II. Cennettir dergâhın dedi hem derviş
Gelüb de erâzil edemez teşviş
Çağırdığım yerde imdada yetiş
Cesedim içinde can Abdal Musa
- III. Vücudun şehrinin verme gayrıya
Hatır yıkıp güç eyleme gayrıya
Var bir amel kazan Hakk'a yaraya
Hakk'a yaramayan huyu n'eylersin

Bu dörtlüklerin nazım türü aşağıdakilerin hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

	I	II	III
A)	şathiye	nefes	nutuk
B)	devriye	ilahi	nutuk
C)	şathiye	nefes	ilahi
D)	nefes	nutuk	devriye
E)	pendname	deme	ilahi

28. XVI. yüzyıldan itibaren Osmanlı kültür çevresi iyice gelişmiştir. Bu yüzyılda Bâkî, Fuzulî, Hayaî, Hayretî, Bağdatlı Rûhî, Nev'î, Taşlıcalı Yahya, Zâtî gibi divan şiirinin önemli simaları yetişmiş ve bu şairler imparatorluk sınırları içinde halk şairleri de dâhil pek çok sanatçıyı etkilemiştir. XVI. yüzyılda başlayan bu etkileşim, XVII. yüzyılda Gevherî ve Âşık Ömer gibi âşıkların şiirlerinde daha yoğunluklu olarak kendisini göstermiştir. Divan şiiri ve medresenin etkisiyle, yavaş yavaş divan şiirini taklit eden, saz çalmayı bilmeyen, hece ve aruzla şiirler söyleyen şairler ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen âşıklara verilen adlardan biridir?

- A) Meydan şairi
- B) Çöğür şairi
- C) Badeli âşık
- D) Hak âşığı
- E) Kalem şairi

29. Dede Korkut Hikâyeleri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Geçiş döneminin bir yansıması olarak hece ve aruz bir arada kullanılmıştır.
- B) Türklerin eski yaşam tarzları ile ilgili ayrıntılar yanında İslam dini ile ilgili özellikler de içermektedir.
- C) Olağanüstü olaylarla gerçeğe uygun olaylar eserde iç içedir.
- D) Nazım nesir karışık olan hikâyelerde olaylar mensur, duygular manzum olarak ele alınmıştır.
- E) Hikâyelerde seci, aliterasyon, asonans gibi ahenk unsurları göze çarpmaktadır.

30. İstanbul'a mesleğini icra etmek için gelen âşık, devrin her âşığı gibi saray âşıklarının arasına katılmayı arzu etmiştir. Fakat bu arzusu gerçekleşmemiştir. Bundan dolayı olsa gerek saray erkânını özellikle sadrazamları keskin bir dille hicvetmiştir. Saraya karşı bu kadar sert tavrı almasına başka bir sebep olarak da Yeniçeriliğin kaldırılması gösterilebilir. Bektaşiliğe meyilli olan âşık da diğer Bektaşî şairleri gibi bu teşkilatın kaldırılmasını kabullenememiş bundan dolayı saraya menfi tavrı almıştır. Ayrıca şiirlerinde on dokuzuncu yüzyılın sosyal, ekonomik hayatını bulmak mümkündür.

Bu parçada sözü edilen âşık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pir Sultan Abdal
- B) Seyranî
- C) Muhyiddin Abdal
- D) Vîranî
- E) Teslim Abdal

31.

Nâvek-i gamzen dirîğ eyleme âşıklardan
Kesme erbâb-ı vefadan nazar-ı ihsânın

Bu beytin günümüz Türkçesine doğru aktarımı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Sarhoş edici bakışlarını âşıklarından esirgeme, vefalı kişilerden ihsan bakışını esirgeme.
- B) Ok gibi kirpiklerini gönder âşıklarına çünkü bunlar birer ihsan gibidir vefalılara.
- C) Yan bakışının okunu esirgeme âşıklardan, ihsan bakışlarını vefalı insanlardan kesme.
- D) Ok gibi deler yan bakışın, esirgemez âşıkları, vefalı bakışlarının ihsanı da kesilmez.
- E) Mest eden yan bakışını âşıklardan esirgeme, ihsan gibi olan bakışlarını vefalı olanlardan kesme.

32.

Miyân-ı güft-gûda bed-meniş ihâm ider kubhın
Şecâ'at arz iderken merd-i kıbtî sirkatin söyler

Koca Râgıb Paşa'nın bir gazelinden alınmış bu beytin her yönüyle kusursuz olan ikinci mısrası bir vecize ya da darbimesel hâline gelmiş, beytin birinci mısrası unutulmuştur.

Bu açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

- A) zâtü'l-metali
- B) mısra-ı berceste
- C) merhun beyit
- D) azade
- E) redd-i mısra

33.

Koma Bâkî kulunı cür'a sıfat ayakta
Dest-gîr ol ana ey dâver-i âlî-mikdâr

Bakî'nin Sadrazam Semiz Âli Paşa için sunduğu Kaside-i Râiyye'den alınan bu beyitten hareketle;

- I. Kasidenin taç beytidir.
- II. Teşbihbeliğ sanatından yararlanılmıştır.
- III. Zâtü'l-metallidir.
- IV. Kaside, kafiye harfine göre adlandırılmıştır.

yargılarından hangisi söylenemez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

34. **Aşağıdaki beyitlerin hangisinde "şairin, aşkın yaratığı sonuçtan memnun olduğu" anlamı vardır?**

- A) Def-i gamda olmazız muhtâç câma Cem gibi
Âşıkız biz âşıka eğlence olmaz gam gibi
- B) Cihânda âşık-ı mehcûra sanma rahat olur
Neler çeker bu gönül söylersem şikâyet olur
- C) Verdi haraba gönlümü şol aşk dedikleri
Bulunmadı bu derdime merhem dedikleri
- D) Kâşki sevdiğimi sevse kamu halk-ı âlem
Sözümüz cümle hemân kıssa-i cânân olsa
- E) Senden bilirim yok bana bir fâ'ide ey gül
Gül yağını eller sürünür çatlasa bülbül

35.

- İçkiden ve içki çeşitlerinden, içki meclislerindeki musiki âletlerinden, içki âlemlerinden söz edilen eserlere verilen addır. Anadolu sahasındaki ilk örneği Ahmed Dâî tarafından yazılmıştır.
- Elçilerin veya yanlarında götürdükleri görevli kişilerin gittikleri ülke ile ilgili olarak izlenimlerini anlattıkları edebî türdür.
- Düşmanlarla yapılan savaşları ve bu savaşlarda gösterilen kahramanlıkları anlatan edebî türdür, mensur olarak yazılmış örnekleri de vardır.

Yukarıda sözü edilen nazım türleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Sâkîname – kıyafetname - gâzavatname
- B) İşretname – sefaretname – surname
- C) Fâlname – şehrengiz – zafername
- D) Sâkîname – sefaretname - gâzavatname
- E) İşretname – seyahatname – fetihname

36.

Bâga sen serv-i revân bir kadem bassun diyü
Hayli dökildi saçıldı yoluna berg-i hazân

Bu beyitte şairin hitap ettiği kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Âşık
- B) Sevgili
- C) Rakip
- D) Padişah
- E) Dervişler

37.

Var sureyi Yusuf tefsirine bak
Bunu çok tatlı söyler Cenab-ı Hak

Tefsir okudukça bana geldi hoş
Yazmak için Hak'tan istedim doğuş

Bu yadığarımdır ehli imana
Tabarih'ten aldım düşme gûmana

Kalem aldım elime Hak izniyle
Başladım yazmaya bunu nazm ile

Günümüz Türkçesine aktarılacak verilen bu dizeler mesnevinin hangi bölümünden alınmış olabilir?

- A) Tevhid
- B) Sebeb-i telif
- C) Ağaz-ı destan
- D) Hatime
- E) Ağaz-ı kıssa

38. Aşağıdakilerden hangisi XV. yüzyıl sanatçılarından birine ait mesnevi değildir?

- A) Harnâme
- B) Hüsrev ü Şîrîn
- C) Cemşid ü Hurşid
- D) Kabusnâme
- E) Leylâ ile Mecnun

39.

Çîn-i zülfün miske benzetdüm hatâsın bilmedüm
Key perîşân söyledüm bu yüz karasın bilmedüm

Beyitte, “çîn-i zülfün” ile “perîşân”, “misk” ve “hatâ” kelimeleri ile ikinci mısradaki “yüz karası” ifadeleri arasında ilgi bulunmaktadır.

Bu açıklamada söz edilen edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mürâ'ât-ı nazîr (Tenasüp)
- B) İştikak
- C) Reddû'l-acz ale's-sadr
- D) Sihri helal
- E) Tevriye

40.

Mihr-i münîre olmağ için perde-dâr berf
Oldı hevâ yüzünde yine âşikâr berf

Âyine gibi oldı musaffâ kamu zemîn
Dünyâ yüzünde komadı aslâ gubâr berf

Bu beyitlerin nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hazaniyye
- B) Temmuziyye
- C) Şitaiyye
- D) Bahariyye
- E) Suriyye

41.

Bûse ahd etti Necâtî'ye lebin gûyâ Mesîh
Mu'ciz izhâr etmek için mürdeye cân arz eder

Bu beyitte geçen hangi iki kavram arasında benzetme ilişkisi kurulmuştur?

- A) bûse – mürde
- B) leb – Mesîh
- C) mürde – Mesîh
- D) leb – bûse
- E) mu'ciz – cân

42. Edebî alandaki şöhretini şiirlerinden çok nesrine borçludur. Anlatmak istediğini dolaylı bir şekilde dile getirmesi, ifadelerinde mecaz, teşbih, istiare, cinas, tevriye gibi sanatlarla yer vermesi sebebiyle nesri güçlülükle anlaşılabilir. Aynı zamanda hicve yatkın olan sanatçı, başta bu tür eserleri olmak üzere birçok şiirinde ve *Hâbnâme* gibi eserlerinde dönemin sosyal bozuklukları ve aksaklıklarına dikkat çekmiştir. Türk edebiyatında sanatlı nesir alanında en güçlü isimlerinden kabul edilen ve Babinger tarafından Osmanlı nâsrinin Bâkî'den sonraki en parlak ismi diye gösterilen sanatçının güçlü şiirleri de vardır. Ancak şairliği nâsırlığının gölgesinde kalmıştır.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Sinan Paşa B) Nergisi C) Veysi
D) Kâtib Çelebi E) Hoca Saadettin

43. Bu akımda insan, bütün zaafılarıyla birlikte amaç seçiminde özgür tutulur çünkü kendini anlamaya, anlamlandırmaya çalışmak, kendi kaderini sorgulayıp üzerinde düşünme zorunluğu duymak bir gerekliliktir. Bu akımda, "Ben kimim? Bir birey olarak var olmamın amacı nedir?" soruları eserlerdeki karakterler üzerinden sorguya açılır. Akımın kurucusu J. P. Sartre bu akımı şöyle tanımlar: "İnsan, bütün bir dünyadır, her yerde vardır, her yerde hareket hâlinindedir, her şeyden sorumludur. Ne yaparsam yapayım, onu yapan benim. Şimdiki durumumuz tümüyle kendi düşüncelerimizin sonucudur."

Bu parçada sözü edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeküstücülük B) Harfçilik
C) İzlenimcilik D) Varoluşçuluk
E) Dışavurumculuk

44. Batı edebiyatında genellikle sembolist şairlerde görülen maddeye ve eşyaya ruh ve can verme anlayışı Türk edebiyatında özellikle ---- şiirlerinde kendini gösterir. Şairin "ruh-ı kâinat" diye ifade ettiği tabiat anlayışıyla, tabiatteki varlıklara insani özellikler verir. Pek çoğu dergilerde çıkan ve daha sonra *Tamat* adlı eserine de aldığı *Temâşa-yı Hazân*, *Temâşa-yı Leyâl*, *Elhân-ı Hazân*, *Leyâl-i Zâhire*, *Son Arzu*, *Müjde-yi Bahâr* gibi şiirlerinde kendi psikolojik durumunu ortaya koymak için kullanır ve tabiat ile insan ruhu arasında bir bağ kurmak ister. Şairin, tabiat ağırlıklı şiirlerinin en önemli özelliği, tabiatın şairin ruhunu dinlendireceği mekânlar olması, tabiat ile insan ruhu arasında bir ilişki olduğunu algılaması ve bunu müzikalite ile kaleme almasıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Abdülhak Hamit Tarhan
B) Tevfik Fikret
C) Cenap Şahabettin
D) Ahmet Haşim
E) Hüseyin Suat Yalçın

45. İlk şiirlerinde Servetifünun şairlerinin izleri vardır, daha sonra Ziya Gökalp'la tanışmış ve şiir çizgisinde önemli değişiklikler olmuştur. Şairler Derneğinin kurucuları arasında yer almış ve şiirlerinde Türkçülük, tarih, bayrak, Anadolu gibi temaları işlemiştir. Bu tarz şiirlerinin *Akından Akına*, *Cenk Ufukları* adlı eserlerinde toplamıştır. Hece veznini sadece şiirlerinde değil tiyatrolarında da kullanarak hecenin anlatım olanaklarını geliştirmiştir. *Binnaz* adlı oyunu hece vezninin tiyatroya uygulandığı ilk başarılı oyundur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yusuf Ziya Ortaç
B) Halit Fahri Ozansoy
C) Ali Ekrem Bolayır
D) Hüseyin Siret Özsever
E) Ali Canip Yöntem

46. Necip Fazıl ve Sezai Karakoç şiirlerinde görülen madde-ruh çatışması onun şiirlerinin de ana izleğini oluşturur ve madde "Batı", ruh ise "Doğu" ile temsil edilir. Korku, hayat, ölüm, tutsaklık, rahmet, günah, kaygı, aile, yalnızlık, din, bireyin iletişimsizliği gibi konular onun şiirinde en çok görülenler arasındadır. Pek çok şiirinde biçim denemeleri de yapmıştır; dipnotlu, parantezli, Arapça, İngilizce, Fransızca mısralı şiirleri vardır. *Menziller* adlı eseri ironi ve söz oyunları ile yüküldür, *Korku* ve *Yakarış* adlı eserinde ise toplumcu duyuruluşu, çeşitli yerlerdeki Müslümanların mücadeleleri konu edilir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsmet Özel B) Erdem Beyazıt
C) Akif İnan D) Cahit Zarifoğlu
E) Hilmi Yavuz

47. Eserlerinde Kırgız halkının çok önemli tarihi bir dönemini yansıtmayı amaç edinmiştir. Çocukluğu savaş dönemine denk geldiği için eserlerinin çoğunda savaş anlatmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın bütün tragedyasını *Cemile*, *Erken Gelen Turnalar*, *Toprak Ana*, *Yüz Yüze* adlı eserlerinde anlatmıştır. Sovyet toplumu, Sovyet coğrafyası, Sovyet insanının hayatı ve ölümü, aşkı ve çilesi, eskisi ve yenisi, iyilik ve kötülüğü, mertliği ve namertliği ise *Beyaz Gemi*, *Gün Olur Asra Bedel*, *Selvi Boylum Al Yazmalım*, *Kıyamet* eserlerinde anlatılmıştır. Buna göre, yazarın gerçekçiliği çocukluğunda yaşadığı, gördüğü olayların kalbine damga gibi basılmış olmasıyla doğrudan bağlantılıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cengiz Dağcı B) Sevinç Çokum
C) Bahtiyar Vahapzade D) Celil Mehmed Kulizade
E) Cengiz Aytmatov

48. Tanzimat Dönemi'nde başlayan "sentez" düşüncesinin bir modernleşme daha doğrusu mutlak bir Batılılaşma politikası kabul edilmesine bağlı olarak romanlarda olumlu anlamdaki bu kahraman, bu fikrin etrafında oluşturulur; geleneğe bağlı bir hayatın temsilcisi ön plana çıkarılmaksızın sentez anlayışının dışında kalanlar yerilir ve hatta komik durumlarda gösterilerek küçük düşürülürler.

Aşağıdaki eserlerin hangisinde bu parçada sözü edilen açıklamayı örnekleyen tip ya da karakterlere yer verilmemiştir?

- A) *Yaprak Dökümü* B) *Fatih-Harbiye*
C) *Şık* D) *Eylül*
E) *Kıralk Konak*

49. Köycülüğün hem dünyada hem de Türkiye'de siyasal bir söylem olarak öne çıkmasıyla birlikte yoğunlaşan köy romanları, edebî bir yönelim olmalarının yanında gerek toplumsal gerekse siyasal veriler sunarlar. Her ne kadar köyü ve köylüyü konu edinen bazı eserler, gerçeklikten uzak ve "güdümlü" olsalar da bu romanlar, tarihsel-siyasal bir süreci aydınlatmaları bakımından önemlidirler.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu romanlar arasında sayılmaz?

- A) *San Traktör* B) *Yılların Öcü*
C) *Kuyucaklı Yusuf* D) *Sağır Dere*
E) *İrazca'nın Dirliği*

50. Romanlarını herhangi bir kuram ya da akımdan hareketle oluşturmayan sanatçı, felsefeci kimliğinin de etkisi ile eserlerinde kurgu-gerçek, ölüm-ölümsüzlük, iyilik-kötülük, Tanrı-şeytan ve insan-şeytan çatışmasını sorunsallaştırmaktadır. Sanatçının bütün eserlerinin derin yapısında bu konuların işlendiği görülmektedir. Eserlerini gerçeklik kaygısı gütmeyen, fantastik unsurlarla bezeyerek oluşturur. Sanatçının eserlerinde ele aldığı konular her ne kadar bireysel gözükse de bunların niteliği göz önünde bulundurulduğunda tüm insanlığı ilgilendiren, evrensel sorunlar olduğu görülmektedir. "Bünyamin-Ebrehe (*Puslu Kıtalar Atlası*), Câlud-Davut (*Kitab-ül Hiyel*), Azazil-Feyyuz (*Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri*), Diyavol Paşa-Süleyman Reis (*Amat*), Tağut-Dâvut (*Suskunlar*)" figürleri çerçevesinde işlediği konuları, iyilik-kötülük çatışması ve hayatın anlamı gibi evrensel ve felsefi fikirler üzerine bina etmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İhsan Oktay Anar
B) Orhan Pamuk
C) Selim İleri
D) Tarık Dursun K.
E) Cemil Kavukçu

51. 1886'da yazılan ancak 1896 yılında yayımlanan ----, gerçekçi bir bakış açısıyla kaleme alınan ve bu bağlamda da mesneviyle bağını koparan bir metin olarak değerlendirilmek mümkündür. Bunu da yazarın romanın ilk bölümünde yaptığı Çamlıca'nın realist tasvirinde ve Berna Moran'ın anlatım tekniği olarak Türkçe romanda bir ilke işaret ettiği iç çözümleme, iç monolog ve bilinç akımı tekniğinde olduğu söylenebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Turfanda mı Turfa mı*
B) *Sergüzeşt*
C) *İntibah*
D) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*
E) *Araba Sevdası*

52. Halide Edip Adıvar, ilk romanlarında kafasındaki bir kadın kahramandan yola çıkar. Yapıtının yazılmasının nedeni de bu kadın imgesi olduğundan, olay örgüsü kadının merkez olduğu aşk ilişkilerine bağlı olarak gelişirken romanın öğeleri onun kişiliğini belirtmek için kullanılır. İstanbul'da, II. Abdülhamit Dönemi'nin panoramik bir tablosunu çizen bu romanın olay örgüsü ise topluma yayılarak genişler ve siyasal, toplumsal, dinsel sorunlarla örülmüş olarak gelişir. Romanın karakterlerinden Rabia önceki kahramanlardan izler taşımakla birlikte ne merkezidir ne de romanın yazılma nedenlerindendir. Tersine, bazı sorunların ele alınması için bir araç da olur zaman zaman. Yazarın ilk romanlarının kişileri yaşadıkları toplum çevresinden soyutlanmış izlenimi verecek kadar bireysel hayatlarını yaşarlar, bu romanda ise kişiler belli bir toplumun kişileridir ve sevinçleri, acıları o dönemin tarihsel ve toplumsal koşullarından soyutlanmış değildir.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Tatarcık* B) *Sinekli Bakkal*
C) *Yeni Turan* D) *Ateşten Gömlek*
E) *Vurun Kahpeye*

53. O, Şeyh Galip'ten gelen bir sembolizmle şiirinin bir kolunu divan edebiyatına yaslamış, Batılı sembolist ve empresyonistlerden etkilenmesine rağmen şiirlerinde divan edebiyatı unsurlarını kullanmayı da ihmal etmemiştir. Şiirlerinin tamamını aruz ölçüsüyle yazması, onun gelenekten yana gösterdiği tavrın da bir göstergesidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yahya Kemal Beyatlı B) Ahmet Hamdi Tanpınar
C) Ahmet Haşim D) Cahit Sıtkı Tarancı
E) Tevfik Fikret

54. ----, Yedi Meşaleciler arasında söyleyiş bakımından, ötekilerden ayrılarak kendi kişiliğini bulmuş tek şairdir. *Sebil ve Güvercinler*, *Nefes Almak* gibi eserlerinde Türkçeyi en iyi kullanan, şiirimizde Cahit Sıtkı Tarancı ve Ahmet Muhip Dıranas'la başlayan yapmacıksız, yalın şiir söyleyişini yürütenlerden biridir. Şiirlerinde kendine özgü benzetme ve kelimeler kullanmıştır. Şair olarak ününü sürdürmesinde, dili, seçtiği temaları duygu ve düşünce dünyasıyla yoğurarak değerlendirmesi önemli bir rol oynar.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Cevdet Kudret Solok B) Yaşar Nabi Nayır
C) Sabri Esat Siyavuşgil D) Ziya Osman Saba
E) Ümit Yaşar Oğuzcan

55. Roman alanında da pozitivist bir yaklaşıma sahip olan sanatçılar, kurguyu bir satranç oyunu, kişilere yön veren temel yapıyı da bir deney düzeneği gibi görmüşlerdir. Romanlarında kişiler, muayyen bir genetik koda göre hareket eder; mekân, geniş mekânlardan dar mekânlara indirgenmiştir. Satranç tahtasına benzeyen bu yapıda, olay örgüsünde aksiyon hemen en aza indirgenerek kişilere yön veren nedenler odağa alınmıştır.

Aşağıdaki eserlerin hangisinde bu parçada sözü edilen anlayışın izleri görülür?

- A) *Sodom ve Gomora*
B) *Ateşten Gömlek*
C) *Aşk-ı Memnu*
D) *Yeşil Gece*
E) *Çalkıuşu*

56. İkinci Yeni hareketinin belli başlı temsilcileri arasında yer alan sanatçı, *Mor Külhani* adlı şiirinde aktardığı poetik görüşlerini, *Zambaklı Padişah*, *Çok Eski Adıyladır* gibi eserlerinde yer verdiği temalar, dil ve anlatım özellikleri bakımından devam ettirmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlhan Berk B) Edip Cansever
C) Turgut Uyar D) Cemal Süreya
E) Ece Ayhan

57. Kimi eleştirmenlere göre günümüz romanlarını başka bir düzeyde daha okuma olanağı var: Mitos düzeyinde. Romanla mitler arasındaki bağları araştıran bu eleştirmenler, eski mitosların daha sonraki anlatı türlerinde yeniden belirdiğini ve roman türü için de olay örgüsü bakımından bir kaynak oluşturduğunu söylemişlerdir.

Bu parçada sözü edilen eleştiri kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yansıtmacılık
B) Anlatımcılık
C) Arketipçi Eleştiri
D) Rus Biçimciliği
E) Postmodern Eleştiri

58. Onun romanlarında kadınlar, erkekler gibi sosyal hayatın merkezinde bulunurlar. Hatta cephede çarpışan, liderlik yapan, yeri geldiğinde idealleri için hayatını ortaya koyan kadınlara yazarın romanlarında sıklıkla rastlanır. *Dikmen Yıldızı* romanında roman kahramanı Yıldız, Millî Mücadele'ye elinde silahı ile katılmış bir kadın kahramandır. Yıldız'ın şahsında cephede mücadele eden bütün kadınlar gösterilmek istenir. Yazar, cephede Türk askerine cephane yetiştiren Türk kadınlarını bizzatlı izleyerek romanlarına gözlemlerini yansıtır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aka Gündüz
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Halide Edip Adıvar
D) Refik Halit Karay
E) Peyami Safa

59. Edebiyat ve felsefe birbirinden farklı alanlar olsalar da tarihsel gelişimleri içinde çoğu zaman karşılıklı etkileşim hâlinde olmuştur. Bu etkileşimi varoluşçuluk özelinde ele alan bu çalışma, özellikle 1950'li yıllardan sonra söz konusu felsefe akımının Türk edebiyatında algılanış biçimleri ile roman, hikâye ve şiirdeki yansımalarını değerlendirmeye çalışmaktadır. Türk edebiyatında modernist eğilimlerin yoğunlaştığı bir dönemde etkili olan varoluşçuluk, gerek edebî metinlerin işlediği temalarda gerekse bu metinlerin yapısal özelliklerinde önemli değişimlere yol açmıştır.

Aşağıdaki sanatçıların hangisinde bu parçada sözü edilen felsefi akımın yansımaları görülmez?

- A) Ferit Edgü
B) Leyla Erbil
C) Vüs'at O. Bener
D) Yusuf Atılgan
E) Abdülhak Şinasi Hisar

60. Şiire özgü ve özel dil anlayışının yanı sıra, diğer sanat dallarının şiiri zenginleştireceği görüşüne de karşıdır. Bu uygulamalar bir tür "hile"dir ve yalnızca "güzellik" beklentisine hizmet etmektedir. Apollinaire'in *Calligrammes* adlı kitabında, yağmurla ilgili şiirin sözcük ve sözcük bileşimlerini yukarıdan aşağıya doğru sıralayarak resim sanatının öğelerini kullanmasını, Ahmet Hâşim'in "alev" sözcüğünün Arap harfleriyle yazılmasında gerçekten alevle benzerlik bulmasını şiirsel "hile"lere örnek olarak vermektedir. O, her sanat dalını ancak kendi anlatım araçlarını kullanarak uygulandığı ölçüde değerli bulmaktadır.

Bu parçada şiir ile ilgili görüşleri verilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nazım Hikmet
B) Orhan Veli Kanık
C) Cemal Süreya
D) Yahya Kemal Beyatlı
E) İlhan Berk

61. Türk dili ve edebiyatı öğretmeni, dersinde ilk olarak Yusuf Atılgan'a ait metin örneklerini sınıfa getirmiş ve bu metinleri öğrencileriyle birlikte dönem, yapı, tema, dil ve anlatım bakımından incelemiştir. Sonraki haftalarda öğrencileri gruplara ayırarak her bir gruptan Oğuz Atay'a ait metinleri aynı şekilde çözümlemelerini istemiş ve kendisi de onlara geri bildirimler vermiştir. Son olarak Bilge Karasu'dan alınan metinler üzerinde de benzer uygulamalar gerçekleştirmiştir. Böylelikle öğrencilerinin, üç yazarın eserlerini çeşitli açılardan karşılaştırarak bir sonuca ulaşmalarını sağlamıştır.

Bu öğretmenin yaptığı uygulama ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Postmodern eserlerin ortak yanlarını öğrencilere yapılandırmacı yaklaşımla öğretmiştir.
B) Şehirli bireyin yaşadığı iç çatışmalardan söz eden eserlerin ortak özelliklerini uygulamalı olarak göstermiştir.
C) Bilinç akışı gibi kavranması zor anlatım tekniklerini buluş yoluyla öğretme tekniğiyle öğrencilere kavratmıştır.
D) Yabancılaşma içerikli eserlerin anlatım yöntemlerinin neler olabileceğini iş birliğine dayalı öğrenme yöntemiyle göstermiştir.
E) Kişi kadrosu kalabalık olmayan romanların anlaşılmasının zor olmadığını düz anlatım yöntemiyle öğrencilerine anlatmıştır.

62. Türk dili ve edebiyatı öğretmeni, 11. sınıf dersinde öğrencilerine bir türle ilgili bir eser okutmak istemektedir. Bu amaçla, türün "Sanat, bilim, siyaset, spor vb. alanlarda ünlü kişileri tanıtmak veya onların bir konuda düşüncelerini öğrenmek amacıyla yapılan, karşılıklı konuşmaların yazıya geçirilmesiyle oluşan, öğretici metin türüdür. Söylemeye bağlı anlatımın yanı sıra açıklayıcı, tartışmacı ve öyküleyici anlatıma da başvurulabilir. Okuyucuya bilgi vermek amaçlanır. Muhataba yöneltilen sorular önceden belirlenir." gibi özelliklerini tahtaya yazmış ve bu türün tanınmış örneklerinden birini okumalarını istemiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin okuyacağı bu türün örneği olabilir?

- A) Ruşen Eşref Ünaydın – *Diyorlar ki*
- B) Şevket Rado – *Eşref Saat*
- C) Yaşar Kemal – *Bu Diyar Baştan Başa*
- D) Salah Bırsel – *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*
- E) Nurullah Ataç – *Okuruma Mektuplar*

63. Edebiyat öğretmeni, öğrencilerini bir konferansa götürür. Konferans öncesinde öğrencilere aşağıdaki soruların cevaplarını aramalarını söyler:

- Konuşmacının amacı nedir?
- Konuşmacı konuyla ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip mi?
- Verilen bilgiler güncel ve geçerli midir?
- Konu tarafsız bir bakış açısıyla mı ele alınıyor?
- Alternatif çözüm önerileri sunuluyor mu?

Buna göre öğretmen, öğrencilerinin hangi dinleme yöntemini kullanmalarını amaçlamaktadır?

- A) Yansıtıcı dinleme
- B) Katılımsız dinleme
- C) Yaratıcı dinleme
- D) Eleştirel dinleme
- E) Empati kurarak dinleme

64. Edebiyat öğretmeni, öğrencilerine Mehmet Âkif Ersoy'un *Çanakale Şehitlerine* şiirini okuyarak şiirin yazıldığı dönemin şartlarını anlatır. Daha sonra öğrencilerinden Çanakale Zaferi hakkında bir hikâye yazmalarını ister.

Öğretmen'in kullandığı yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kontrollü yazma
- B) Yaratıcı yazma
- C) Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma
- D) Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma
- E) Empati kurarak yazma

65. Pınar Öğretmen, öğrencilere durum hikâyesinin özelliklerini anlatır. Daha sonra Türk edebiyatında durum hikâyeleriyle ünlü bir yazarı tanıtır.

Pınar Öğretmen'in hayatını tanıttığı yazar aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Sabahattin Ali
- B) Memduh Şevket Esendal
- C) Sait Faik Abasıyanık
- D) Sevinç Çokum
- E) Tarık Buğra

66. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'na göre dokuzuncu sınıfta "Cumhuriyet Dönemi'nde aruz ölçüsüyle yazılan bir şiir" örnek olarak sunulacaktır.

Bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenemez?

- A) Mehmet Çınarlı
- B) Yahya Kemal Beyatlı
- C) Mithat Cemal Kuntay
- D) Arif Nihat Asya
- E) Necip Fazıl Kısakürek

67. Araştırmaya dayalı metin yazma çalışmasında kaynaklardan alıntı yapma, yazma sürecinin hangi aşamasında gerçekleşmesi gereken bir işlemdir?

- A) Hazırlık
- B) Plan yapma
- C) Taslak metin oluşturma
- D) Düzeltme ve geliştirme
- E) Paylaşma

68. Aşağıdaki metin türlerinden hangisi daha önceki öğretim programlarında yer almayıp ilk defa 2018 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda yer alan bir türdür?

- A) Makale
- B) Blog
- C) Günlük
- D) Mektup
- E) Masal

69. Türk dili ve edebiyatı dersi kapsamında, okuma çalışmalarının hazırlık aşamasında hangi ölçme yaklaşımının uygulanması doğru olur?

- A) Tanılayıcı değerlendirme
- B) Biçimlendirici değerlendirme
- C) Düzey belirleyici değerlendirme
- D) Yüzeysel değerlendirme
- E) Ürün odaklı değerlendirme

70. "İstanbul medeni bir şehir değil, her itibarla kocaman bir ormandır. Bir yerinden bir kıvılcımdır, sıçradı mı rüzgârın önüne katılıp günlerce yanıyor... Üç sene-dir, şöyle böyle memleketin hayli azim binalarını küle inkılap etmiş gördük. "Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur!" fehvasınca her yangından sonra harikzede yerlerin, hem de iki ayda tamir ve teccidini vaat eden hükûmet eski harabelere daha bir tahta perde bile çekmedi; elan rüzgâr Çırağan'la Bab-ı Ali'nin küllerini savurup duruyor." (Refik Halit Karay / *Kirpinin Dedikleri* – On Temmuz Yangınına Dair)

Bu parça aşağıdaki kazanımlardan hangisini gerçekleştirme amacıyla kullanılamaz?

- A) Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.
B) Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.
C) Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.
D) Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder.
E) Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.
71. Nisa Öğretmen, 9. sınıf Türk dili ve edebiyatı dersinde "Şiir" ünitesine başlarken tahtaya "Şiirde ahenk" yazmış ve öğrencilerinden şiirde ahenkle ilgili olarak akıllarına ilk gelen kelimeleri söylemelerini istemiştir. Daha sonra, onların söyledikleri tüm kelimeleri birbirine bağlamıştır.

Nisa Öğretmen'in yaptığı bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Tanılayıcı dallanmış ağaç
B) Zihin haritası
C) Kavram haritası
D) Çürütme metni
E) Akış şeması
72. "Destan/Efsane" konusu işlenirken aşağıdaki etkinliklerden hangisinin yapılması konunun öğrenilmesini daha etkili kılacaktır?

- A) Düz anlatım yoluyla efsanenin özelliklerinin açıklanması
B) Çeşitli resimler üzerinde inceleme yapılması
C) Çevrede anlatılan efsanelerle ilgili derleme etkinliği yapılması
D) Çeşitli efsaneleri anlatan videolar izlenmesi
E) Efsanenin özelliklerinin slaytla aktarılması

73. Nurdan Öğretmen, 10. sınıflar için hazırladığı yazılı sınavda aşağıdaki soruyu kullanmıştır.

Aşağıda verilen terimleri ilgili nazım şekliyle eşleştiriniz.

I. Vasıta beyti	a) kaside
II. Fahriye	b) terkbibent
III. Nakarat	c) rubai
IV. Makta	d) gazel
	e) müstezat
	f) şarkı

Buna göre, soruda eşleştirilecek listelerden birinin diğerinden fazla sayıda unsur içermesinin gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Puanlamanın kolaylaştırılması
B) Cevaplama süresinin yavaş olmasını sağlamak
C) Şans başarısının azalmasını sağlamak
D) Maddelerin ölçtüğü bilişsel düzeyi artırmak
E) Yoklanan davranışın sayısının artırılması
74. Bir süper markette kasaların yanında bulunan çeviri romanlardan birini alan Ayhan, romanı okumuş fakat eserin çevirisini, imlasını hiç beğenmemiş ve bir daha bu kitaplardan almamıştır. Daha önce aldığı ve çevirisini beğendiği yayınevinden ise çeviri romanlar alıp okumaya devam etmiştir.

Ayhan'ın bu tavır aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

- A) Hazırbulunuşluk yasası
B) Tekrar yasası
C) Tepki çeşitliliği
D) Öğelerin gücü
E) Etki yasası
75. 12. sınıf öğrencisi Namık daha önceki yaz tatillerinde, yerel bir âşık olan amcasının yanında bulunmuş ve katıldığı düğünlerde ona yardımcı olmuştur. Okulda "âşık tarzı halk edebiyatı" konusu işlenirken halk şiirindeki ahenk unsurlarını daha çabuk kavramış ve bunlarla ilgili pek çok örnek verebilmiştir.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanır?

- A) Büyüme
B) Genotip
C) Fenotip
D) Gelişim
E) Hazırbulunuşluk

1. Türk lehçeleri ile ilgili pek çok tasnif denemesi söz konusudur. Bunlardan biri de A. N. Samayloviç'e aittir. Samayloviç, Ana Türkçedeki d sesinin çeşitli lehçelerde aldığı d, t, z, y ses denkliklerine göre "d, t, z" ve "y" grubu olarak ikiye ayırmıştır. Ana Türkçede ayak anlamına gelen "adak" kelimelerini kriter alan Samoyloviç, Türk lehçelerini adak ve ayak grubu olarak ikiye ayırmıştır. "adak" grubuna Kuzey (Uygur) grubu adını vermiştir. Buna göre, Karahanlı Türkçesi hangisi Köktürkçedeki /d/ sesinin korunması bakımından "d grubu" Türk dilleri arasında yer almaktadır.

Cevap A

2. "Halkının kötü işler yaptığını görerek aşırı derecede kederli ve kaygılı olup (hâlde) ağlayarak şehre girdi." şeklinde Türkiye Türkçesine çevirebildiğimiz cümleyle ilgili D seçeneğinde verilen ifade yanlıştır.

Parçadaki IV numaralı sözcük, gövdeden türemiş bir zarftır yani sözcük iki yapım eki almıştır: "buş- 'öfkelenmek' -(u)ş [filden isim yapım eki] + lıg [isimden isim yapım eki]"

I numaralı "ayıg" sözcüğü "kılınçlıklar" ismini niteleyen (kötü işli/işler) sıfattır.

II numaralı "kılınçlıklar" sözcüğü türemiş bir isimdir.

III numaralı "kılınışın" sözcüğü "kil-miş (sıfat-fil eki) + ı (3. tekil iyelik eki) + n (belirtme eki)" iyelik ve belirtme durumu eki almış sıfat-filidir.

V numaralı sözcük "ıglayu" ise ağlamak anlamına gelen "ıgla-" fiiline "-(y)u" zarf-fil eki getirilerek türetilmiş bir zarftır.

Cevap D

3. A seçeneğinde "öleçti", C seçeneğinde "ıdık", D seçeneğinde "birtük", E seçeneğinde "kazganmış" sözcükleri sıfat-filidir. Ancak B seçeneğindeki cümlede sıfat-fille yer verilmemiştir.

Cevap B

4. Verilen dizelerde geçen "geçüben (geçerek)" geçişsiz eylemden türemiş zarftır. "görmeye (görmeye)" geçişli fiilden türemiş isim-fildir. "anı (onu - şiirde ten, beden kastedilmişti)" belirtme eki almış işaret zamiridir. "kerem kıl, seyrân idelüm, terk itmeyem, kurban idelüm" yardımcı fiille kurulmuş birleşik eylemdir. Dizelerde, ettirgenlik eki almış eylem yoktur.

Cevap B

5. Numaralandırılmış sözcükleri verilen seçeneklere göre eşleştirilim:

I. "mere kâfir berü gelgil (Bire kâfir beri gel)" > Eski Anadolu Türkçesinde "-gil" eki, tekil ikinci kişi emir ekidir.

II. "aydur (söyler, der)" > "ayt-" fiili "-ur" geniş zaman kipiyle çekimlenmiştir.

III. "alımadı (alamadı)" > al-+ma+dı (fil kökü + zarf-fil eki + olumsuzluk eki + kdp eki) → Eski Anadolu Türkçesinde yeterlik fiilinin olumsuzu "-ıma- / -uma-" biçimleriyle yapılır, bu biçimde görülen "-ı-, -u-" zarf-fil ekidir, bu ek olumsuzluk ekiyle katılaşarak yeterlik fiilinin olumsuz biçimini oluşturur.

IV. "süşişdiler (süşüştüler)" > süs-ış-dı-ler (fil kökü + iş-leşlik eki + kdp eki + şahıs eki) → bu fil, isim-fil eki değil işteşlik eki almıştır.

V. "delindi" > del-in-di (fil kökü + dönüşlülük eki + kdp eki)

Buna göre, altı çizili sözcüklerle ilgili olarak A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. "süşişdiler" fiili isim-fil eki almamıştır.

Cevap D

6. Beyit günümüz Türkçesine şu şekilde aktarılabilir: "Mavi turna gökte yüksek sesler çıkarır, dizilmiş deve kervanı gibi uçar havalanır."

Buna göre, beyitte geçen

"kökiş" kelimesi sıfat,

"yilgürer" kelimesi türemiş fiil,

"teg" benzetme edati,

"tızılmış" sıfat-filidir. Dizelerde zarf-fil yoktur.

Cevap A

7. Türk edebiyatındaki kırk hadis çevirilerinin ilk örneği olan *Nehcû'l-Ferâdis*, Mahmud bin Ali tarafından 1357-1358 yıllarında yazılmıştır. Eser, Harezmi Türkçesinin dil özelliklerini taşımaktadır.

Cevap B

8. Beyitteki altı çizili kelimeleri yapıları bakımından inceleyelim:

yaş + ga > isim kökü + Yönelme durumu eki
neç + ni > isim kökü + Belirtme durumu eki

Cevap C

9. I. cümlelerin yüklemi "gitti", II. cümlelerin yüklemi "gördü", IV. cümlelerin yüklemi "olturur erdi"dir. Bu cümlelerin yüklenleri fiil olduğu için bu cümleler "fiil cümlesi"dir. III. cümlelerin yüklemi "bar erdi", V. cümlelerin yüklemi de "kız erdi"dir. Bu cümleler ise yüklenleri isim olduğundan "isim cümlesi"dir.

Cevap D

10. *Lisânü't-Tayr*, Ali Şir Nevai'ye ait bir eserdir ve Çağatay Türkçesi ile kaleme alınmıştır.

Cevap C

11. Verilen parçanın dil içi çevirisi şu şekildedir: Yusuf onları gördü ki hepsi toprağa bulanmış, elbiseleri pis. "Nereden gelmişsiniz, kimin oğullarıdır?" diye sordu. "Biz Kenan'dan geldik, Yakup Peygamber'in oğullarıdır, Kenan'dan geliyoruz" dediler. "Babanız hayatta mı?" dedi, "Hayattadır." dediler. "Ne iş yapıyor?" dedi.

Buna göre, verilen seçeneklerde parçadakileri eşleştirelim:

Farklı türde eylemsiler → "kelip siz" sözcüğünde -ip zarf-fiili vardır fakat bu ek, kişi ekiyle öbeleşerek geçmiş zaman eki olmuştur. Parçada eylemsi yoktur.

Geçmiş zamanın iki farklı biçimi → "kellip siz" ve "sordı, keldük" geçmiş zamanın farklı iki biçimidir.

Farklı türde cümleler → "biz Kenan'dan keldük", "Kenan'dan kelür-miz" cümleleri fiil cümlesi, "kimnin oğullarıdır" cümlesi, "tirik turur" cümleleri isim cümlesidir.

Yüklem görevinde adlaşmış sıfat → "Tonları (elbiseleri) ang-sız (pis)" cümlesinde "ang-sız" adlaşmış sıfattır ve yüklem görevindedir.

Farklı görevde soru sözcükleri → "Kaydın (nereden) kelip siz" cümlesinde "kaydın" soru zamiri ve "ne iş yapıyor" cümlesinde "ne" soru sıfatıdır.

Cevap A

12. Verilen parçanın dil özellikleri Çağatay Türkçesininikiyle örtüşür (timek, bolur, birbiridrin, uyugandın, ayrılmaz). Seçeneklerde bu Türkçenin özelliklerini taşıyan eser ise Ebu'l-Gazi Bahadır Han'ın *Şecere-i Türk* adlı eseridir.

Cevap A

13. Verilen beyitlerin dil içi çevirisi şöyledir:

"Başkalannın izinden at sürmek, at koştuğu yolda at koşturmak uygun düşmez.

Bir kişi bir çimenlikte yürüyordu, açılan güllerı gördü, topladı.

İşte o yerde gül aramak hoş değildir, bu çiçek bahçesinde gül de çoktur çemen de."

Ali Şir Nevai'nin *Hüsrev u Şirin* adlı mesnevisinden alınan bu sözlerden hareketle "Geniş zamanın olumsuz çekiminde ötümlüleşme görülür." ifadesi yanlıştır. Çağatay Türkçesinde, geniş zamanın olumsuz çekiminde kullanılan "-maz/-mez" ekindeki /z/ sesi ötümsüzleşir ve "-mas/-mes" olarak karşımıza çıkar. Parçada geçen "irmes, yirde" sözcüklerinde "e-i değişmesi" vardır. "açılğan," sözcüğündeki "-gan" sıfat-fiil ekinde /g/ sesi korunmuştur. "sahn-ı (yıllık eki)-Ö-da(bulunma hâl eki)" sözcüğünde zamir n'si kullanılmamıştır. "biregü-birev" sözcüğünde -egü ses grubu -ev olmuştur.

Cevap D

14. Bir sözcükte iki sesin yer değiştirmesine metatez (göçüşme) denir.

Cevap C

15. Cümlede "eleştiri tanımları ve türleri" ifadesinde geçen "türleri" sözcüğü, belirtisiz isim tamlamasının tamlananıdır. Bu nedenle aldığı ekler sırasıyla çokluk ve üçüncü tekil iyelik ekidir, belirtme durum eki değildir.

"Göre" sözcüğü "gör-e (fiil kökü + fiilden isim yapma eki)" türemiş bir edattır.

"Büyük düşünce akımları" ifadesindeki belirtisiz isim tamlaması olan "düşünce akımları", "büyük" sıfatıyla nitelenmiş ve sıfat tamlamasının tamlananı görevinde kullanılmıştır.

"Birbirinden" sözcüğü "karşılıklı olarak bir diğeri" anlamında bir zamirdir.

Belirtisiz isim tamlaması olan "eleştiri anlayışı" ifadesinde de "anlayış" tamlanan durumundadır.

Cevap E

16. Türkçede geçişli fiiller edilgenlik eklerinden "-l- veya -n-" birini aldığımda, yüklemi olduğu cümlede sözde özne/nesne bulunabilir. Örneğin: "Ev (işten etkilenen/nesne/sözde özne) temizlendi (edilgen çatılı fiil)." Bu nedenle aslında soruda geçişsiz olan fiil sorulmaktadır. A seçeneğinde verilen "görmek" fiili edilgen yapıldığından cümlede sözde özne bulunmaz: Oraya üç saatte gidilir. (Cümlede gerçek özne de sözde özne de yoktur.)

Cevap A

17. Anadolu illeri, / geleneksel dokumacılığı yaşatmaya

Özne Dolaylı Tümluç

çalışıyor.

Yüklem

Taraklı, / bu gelenegi korumaya kararlı en sağlam

Özne Yüklem

kalelerden biri.

Anadolu kültüründe / el dokumacılığı / ayrı bir öneme /

Dolaylı Tümluç Özne Dolaylı T.

sahiptir.

Yüklem

Kumaş dokumacılığı / iklim koşulları ile bölgedeki

Özne Edat Tümluç

hâmmaddelere göre / yöresel özellikler ve

Nesne

görünümler / kazanır.

Yüklem

Sakarya'nın tarihi ve mimari dokusu hiç bozulmamış

Özne

Taraklı ilçesi, / el dokuması kumaşların en farklı

Yüklem

örneklerine sahip yörelerinden biri.

Cevap C

18. Altı çizili sözcüklerle verilen seçenekleri eşleştirelim:

I. "istediğince (iste-dik+i+n+ce)" > F. K. + sıfat-fiil eki + iyelik eki + zamir n'si + eşitlik durumu eki

II. "yaşamasına (yaş+a+ma+s+i+n+a)" > sözcük teklik üçüncü kişi iyelik eki (+ı) ve yönelme durumu eki almıştır.

III. "olunuyor (ol-un-uyor)" > "ol-" fiili "-un" ekyle edilgen yapılmıştır.

IV. "dilediklerince (dil-e+dik+ler+i+n+ce)" > eşitlik durumu eki (+ce) almıştır.

V. "yaşamaya" > "+a" yönelme durumu eki, "yönelme, yaklaşma" anlamında değil, "sebeup, amaç" anlamında kullanılmıştır.

Buna göre, altı çizili sözcüklerle ilgili olarak B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. "istediğince" sözcüğü zarf-fiil eki almamıştır.

Cevap A

19. Ağıt metni örnekleri *Divânı Lügati't-Türk'te* yer almaktadır. Burada iki ağıt metni vardır. Biri Alper Tunga içindir. Diğersinin ise kim için söylendiği belli değildir.

Cevap C

20. abab şeklindeki uyak düzeni ve 11'li hece ölçüsüyle söylenmesi dörtlüğün nazım şeklinin koşma olduğunu gösterir. Dörtlük, koşmanın ilk dörtlüğüdür.

I. ve III. mısralar arasındaki "-ürdüm/-ırdım" ve II. ve IV. mısralar arasındaki "-sı/-si" ekleri rediftir. Yine I. ve III. mısralar arasındaki "-ş" sesi ise yarım lyaaktır.

Bir güzelin övgüsü için söylendiğinden tür güzellemedir.

Ancak I, III ve IV. mısralar 6+5 duraklı iken II. mısra 4+4+3 duraklıdır.

Cevap C

21. Seçeneklerde yer alan türlerden, 5 veya 7 dörtlükten oluşmaması şartıyla hacim ve konu sınırlaması olmaksızın aşık tarafından konu olarak seçilmeye değer bulunan bir olayı, bir cismi veya kavramı hikâyeye ederek anlatan tür "destan"dır.

Cevap A

22. Erkek kahramanın kıyafet değiştirerek sevgilisinin düğününe son anda yetişmesini, *Dede Korkut Hikâyeleri*'nden *Kam Püre Oğlu Bamsı Beyrek* hikâyesinde ve bu hikâyenin yaşayan sözlü varyantlarında görmekteyiz. Bu motifin bir paralelini *Âşık Garip* hikâyesinde görüyoruz. *Âşık Garip* yedi yıl gurbette gezdikten sonra, Tiflis'e varır. Sevgilisi Şah Senem'le, Şah Veled'in düğününün kırkinci gününde, Osmanlı kıyafeti ve kabalığıyla gerdek gecesi düğüne gelir. Osmanlı âşığı kılığında saz çalıp türkü söyleyerek kendisini tanıtır. Arkadaşlarının yardımıyla sevgilisine kavuşur. *Yaralı Mahmut* hikâyesinde bu motife bir kompleks hâlinde rastlıyoruz. Mahmut kıyafet değiştirerek sevgilisinin düğününe son günde gider. Düğünde türkü söyler. Arkadaşlarının yardımıyla Kara Vezir'i öldürür ve sevgilisine kavuşur.

Cevap E

23. Parçada Şanlıurfalılarla Kerüküklerin "dayı-yeğen" olmasının kökeni açıklanmıştır. Bu tip köken açıklayan anlatılar efsanelerdir.

Cevap A

24. Parçada sözü edilen *Karagöz* oyununun bölümü "mukaddime"dır. Bu bölümde Hacıvat bir semaî söyleyerek perdeye gelir ve "Ofî. Hay Hak" diyerek perde gazeline başlar. Perde gazellerinde dünyanın geçiciliği, dış görünüşe aldanılmayıp onun arkasındaki gerçeği görmenin gerekliliği gibi tasavvufî olarak da yorumlanabilecek konular ele alınır. Bu perdenin kurucusunun Şeyh Küşterî olduğu söylenir. Allah ve devrin padişahı övülürdü.

Cevap D

25. *Bakırgan Kitabı*, *Hazret-i Meryem Kitabı*, *Ahır Zaman Kitabı* adlı eserler Ahmet Yesevî'nin halifelerinden olan, XII - XIII. yüzyıllarda Orta Asya'da, Yesevîlik geleneğinin kurulmasında ve yayılmasında önemli yeri olan mutasavvıf Süleyman Hâkim Ata'dır.

Cevap A

26. Belli bir mantık düzenine bağlı olmayan düşüncelerin işlendiği, aliterasyon, seciilerle oluşturulmuş ses oyunları içeren tür tekerlemelerdir. Tekerlemeler masal, halk hikâyesi, tiyatro gibi türlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

Cevap C

27. I. dörtlükte Allah'la senli benli konuşma havası, tekellüf-süz bir üslup vardır; buna göre, şîir bir şathiye'dir. II. dörtlükte, "Abdal Musa ve ona bağlılık" söz konusudur; Bektaşî büyüklerine olan muhabbet ve bağlılıktan söz eden şîirlere nefes adı verilir. III. dörtlükte ise bir öğüt söz konusudur, tekke-tasavvuf edebiyatında öğüt içerikli şîirlere nutuk adı verilir.

Cevap A

28. Divan şîirini taklit eden, saz çalmayı bilmeyen, hece ve aruzla şîirler söyleyen şâirlere kalem şâiri adı verilir.

Cevap E

29. Dede Korkut Hikâyeleri ile ilgili olarak B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Bu anlatılarda aruz vezni hiç kullanılmamıştır, manzum bölümlerde hece vezni kullanılmıştır.

Cevap A

30. XIX. yüzyılda yaşayan, Bektaşîliğe meyilli olan ve taşlamaları ile ünlü âşık Seyranî'dir.

Cevap B

31. Öncedeki beytın günümüz Türkçesine doğru aktarımı C seçeneğinde verilmiştir. Yan bakışının okunu esirgeme âşıklardan, İhsan bakışlarını vefalı insanlardan kesme.

Nâveik ok

Gamze: yan bakış, süzgün bakış.

Dirîğ: Men'etmek, korumak, esirgemek. Eyvah, yazık.

Cevap C

32. Her yönüyle kusursuz ve anlam bakımından kalıcı olan hatta bu yönüyle diğer mısrayı nututturan mısralar "mısra-i berceste" olarak adlandırılır.

Cevap B

33. Kasidelerde şairin mahlasının geçtiği beyit "şah beyit" olarak adlandırılır. Beytin kafiye harfi "râ"dır. Bu nedenle de "kaside-i râiyye" olarak adlandırılmıştır. "Bakî kendisini "cür'a sıfat (kadeh gibi) diyerek bir kadehe benzetmiştir.

Zâtû'l-metali ise matla ile kafiyeleşmiş birden fazla beyti olan kasideler için kullanılır ki sadece bu beyitten böyle bir bilgiye ulaşamaz.

Cevap B

34. A seçeneğinde verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Gammızı unutmak için Cem gibi şaraba ihtiyaç duymayız, biz âşığız ve âşığa aşkın verdiği gamdan güzel eğlence olmaz.

Buna göre, bu beyitte şairin, aşkın yarattığı sonuçtan memnun olduğu anlama vardır.

Cevap A

35. İçkiden ve içki çeşitlerinden, içki meclislerindeki musiki âletlerinden, içki âlemlerinden söz edilen eserlere "sâkıname", elçilerin veya yanlarında götürdükleri görevli kişilerin gittikleri ülke ile ilgili olarak izlenimlerini anlattıkları edebî tür "sefaretname", düşmanlarla yapılan savaşları ve bu savaşlarda gösterilen kahramanlıklar anlatan edebî tür "gâzavatname" adı verilir.

Cevap D

36. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Sen, salınan servî bahçeye bir ayak bastın diye hazan yapırağı, yoluna çokça döküldü saçıldı.

Divan şiirinde şairin "sen" diye hitap ettiği kişi "sevgili"dir.

Cevap B

37. Bir mesnevi şu bölümlerden oluşur:

1. Giriş: Sırasıyla tevhid, münâcât, na'î bölümlerinden oluşur. Bu bölümlerden sonra bazı mesnevilerde mi'râciyye, mu'cizât-ı nebevî, medh-i çehâr-yâr adlı kısımlar yer alır. Mesnevi eğer bir devlet büyüğüne veya toplumda ileri gelen bir kişiye yazılmış ve sunulmuşsa bu kişi için bir övgü kısmı yer alır. Ardından "sebeb-i te'lîf, sebeb-i nazm-ı kitâb" adlı, eserin yazılış sebebinin anlatıldığı bölüm izler.

2. Konunun İşlendiği Bölüm (âgâz-ı dâstân, âgâz-ı kitâb, âgâz-ı kussa): Asıl konunun işlendiği bölümdür. Mesnevinin konusuna göre değişiklik gösterir. Asıl konuya bağlı başka konular da işlenebilir ve sonra asıl konuya geri döner. Şairler kahramanın ağzından gazel, musammat gibi çeşitli nazım şekilleriyle şiirler de söylemiştir.

3. Bitiş (Hâtîme): Hâtîme başlığı taşıyan bu bölümde tevhid, münâcât ve fahriyye içerikli beyitler bulunur. Şair bu bölümde eseri ile ilgili bizzat bilgi verir. Bunlar eserin adı, kaç beyit olduğu, şairin adı, nerede ve ne zaman yazıldığı, şairin eser hakkındaki değerlendirmeleri şeklindedir.

Buna göre, verilen beyitlerde eserin yazılış amacından söz edilmiştir, yani beyitler eserin sebeb-i telif bölümünden alınmıştır.

Cevap B

38. *Harnâme* ve *Hüsrev ü Şîrin* adlı mesneviler XV. yüzyıl sanatçısı Şeyhî'ye aittir. *Cemşid ü Hurşid* adlı mesnevi XV. yüzyıl sanatçısı Ahmedî'ye aittir. *Leylâ ile Mecnun* pek çok şair tarafından yazılmış mesnevilerdendir, bunlardan biri de XV. yüzyıl şairi Ali Şir Nevayî'dir. *Kabusnâme* ise bir mesnevi değildir, XV. yüzyıl nâsirlerinden (münşî/düzyazı yazar) Mercimek Ahmet'e aittir, Farsçadan çevrilmiş bir sade nesir örneğidir.

Cevap D

39. Beyitte, "çin-i zülûf" ile "perîşân", "misk" ve "hatâ" kelimeleri ile ikinci mısradaki "yüz karası" ifadeleri arasında ilgi bulunmaktadır. Aralarında anlamca ilgi bulunan sözcükleri bir arada kullanma sanatına "tenasüp" denir. Bu sanatın diğer adı da mürâât-ı nazirdir.

Cevap A

40. Beyitlerde kış mevsiminin tasviri yapılmıştır. "berf (kar), zemin âfine gibi oldu (buzlanma)" sözcükleri ipucu olarak kullanılabilir. Kış tasvirinin yapıldığı şiirler "şitaiyye" olarak adlandırılır.

Cevap C

41. Sevgilinin dudağı aşık için hayat kaynağıdır. Bu nedenle ölümleri diriltme mucizesine sahip Hz. İsa ile birlikte anılır. Bu beyitte de "lebin gûyâ Mesih" denilerek iki kavram arasında benzerlik ilişkisi kurulmuştur.

Cevap B

42. *Hâbnâme* adlı eserin yazarı ve süslü nesrin edebiyatımızdaki en önemli isimlerinden biri olan sanatçı "Veysi"dir.

Cevap C

43. İnsanı, eylemlerini, kaderinin sorguya açıp "insan varlığı"nı sorgulayan ve 2. Dünya Savaşı yıllarında J. P. Sartre tarafından edebiyata uyarlanan akım varoluşçuluk (egzistansiyalizm) akımıdır.

Cevap D

44. "*Ruh-ı kâinat*" diye ifade ettiği tabiat anlayışıyla, tablattaki varlıklara insani özellikler veren, *Tamât* adlı eserin sahibi sanatçı Cenap Şahabettin'dir.

Cevap C

45. İlk şiirlerinde Servetifünun şairlerinin izleri bulunan, Ziya Gökalp'la tanıştıktan sonra şiir çizgisinde önemli değişiklikler olan ve *Akından Akına*, *Cenk Ufukları*, *Binnaz* gibi eserlerin sahibi sanatçı Yusuf Ziya Ortaç'tır.

Cevap A

46. Şiirlerinde madde-ruh çatışmasını, korku, hayat, ölüm, tutsaklık, rahmet, günah, kaygı, aile, yalnızlık, din, bireyin iletişimsizliği gibi konuları öne çıkaran ve *Menziller*, *Korku* ve *Yakarış* adlı eserlerin sahibi sanatçı Cahit Zarifoğlu'dur.

Cevap D

47. *Cemile*, *Erken Gelen Turnalar*, *Toprak Ana*, *Yüz Yüze*, *Be-yaz Gemi*, *Gün Olur Aşra Bedel*, *Selvi Boylum Al Yazmalım*, *Kıyamet* gibi eserlerin sahibi dünyaca tanınmış Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'dur.

Cevap E

48. Parçada Türk edebiyatında birçok yazar tarafından ele alınan "yanlış Batılılaşma" problemi ve bunun yazarlar tarafından ele alınışı üzerinde durulmuştur. *Eylül* hariç diğer eserlerde bu tema hâkim bir tema olarak varlığını hissettirir. *Eylül*'de ise bireylerin daha çok iç dünyalarında yaşadıkları duygulanımlar aktarılır. Yani toplumsallıktan ziyade bireysellik ön plana çıkar.

Cevap D

49. *Sarı Traktör* (Talp Apaydın), *Yılanların Öcü*, *İrazca'nın Dirliği* (Fakir Baykurt), *Sağır Dere* (Kemal Tahir) köy romanları arasındadır. *Kuyucaklı Yusuf* romanı ise Sabahattin Ali'nin sosyal gerçekçi romanlarındandır fakat köy gerçeğini değil bireysel bir isyanı konu eder.

Cevap C

50. Romanlarını herhangi bir kuram ya da akımdan hareketle oluşturmayan, felsefeci kimliğinin de etkisi ile eserlerinde kurgu-gerçek, ölüm-ölümseüzlük, iyilik-kötülük, Tanrı-şeytan ve insan-şeytan çatışmasını sorunsallaştıran ve *Puslu Kıtalar Atlası*, *Kitab-ül Hiyele*, *Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri*, *Amat*, *Susunkunlar* adlı eserlerin sahibi sanatçı İhsan Oktay Anar'dır.

Cevap A

51. Romantizmden realizme geçişin ilk önemli eseri olan ve anlatım tekniği olarak Türkçe romanda bir ilk olarak iç çözümleme, iç monolog ve bilinç akımı tekniğine de yer veren roman Araba Sevdası'dır.

Cevap E

52. Halide Edip Adıvar'ın, İstanbul'da, II. Abdülhamit Dönemi'nin panoramik bir tablosunu çizdiği ve "Rabia, Peregrini (Osman), Kız Tevfik" gibi kahramanları içeren romanı *Sinekli Bakkal*'dir.

Cevap B

53. Şeyh Galib ve sembolizm etkisi, şiirlerinin tamamında aruz veznini kullanması Ahmet Haşim şiirinin en önemli özellikleridir.

Cevap C

54. Yedi Meşaleciler arasında söyleyiş bakımından, ötekilerden ayrılarak kendi kişiliğini bulmuş tek şair Ziya Osman Saba'dır. Saf şiire özgü söyleyişi, küçük ve naif duyarlılıkla şiirlerinde başarılı bir biçimde birleştirmiştir.

Cevap D

55. Parçada özellikleri verilen anlayış natüralizmdir. Bu anlayışın yansımaları Halit Ziya'nın *Aşk-ı Memnu* adlı eserinde görülür. Bihter ve annesinin durumu bu akımın yansımalarını göstermesi açısından önemlidir.

Cevap C

56. *Mor Külhanlı, Zambaklı Padışah, Çok Eski Adıyladır* adlı eserlerin sahibi olan İkinci Yeni şairi Ece Ayhan'dır.

Cevap E

57. Romanla mitoslar arasında bağ olduğunu, eski mitosların daha sonraki anlatı türlerinde yeniden belirdiğini ve roman türü için olay örgüsü bakımından bir kaynak oluşturduğunu ileri süren eleştiri kuramı Arketipçi Eleştiri Kuramı'dır.

Cevap C

58. Parçada verilen *Dikmen Yıldızı* adlı eser Aka Gündüz'e aittir. Bu eser aynı zamanda Millî Mücadele'yi konu edinir.

Cevap A

59. Varoluşçuluk özellikle 1950'lerden sonra Türk edebiyatında etkisini hissettirmeye başlamıştır. Bu anlayış yalnızlaşma, yabancılaşma ve aydın bunalımı olarak aktarılmıştır. A. Şinasi Hisar ise bireyin iç dünyasını ve kendi sosyal çevresini anlatan eserler yazmıştır.

Cevap E

60. Parçada "şairaneliğe ve şiirin başka sanat dallarıyla ilişkilendirilmesine karşı çıkan" bir şiir anlayışından söz edilmiştir. Bu da Garip şiirinin anlayışı ile örtüşür. Buna göre, parçada şiir görüşleri verilen şair Orhan Veli'dir.

Cevap B

61. Öncüde sözü edilen çalışmada geçen "Yusuf Atılcan, Oğuz Atay, Bilge Karasu" postmodern roman tarzında yazan önemli yazarlardır. Öğretmenin yaptığı uygulama ile ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler söylenebilir. Öğretmen, düz anlatım yoluna gitmemiş, yaptığı çalışmayla "yapılandırmacı, uygulamalı, buluş yoluyla, iş birliği" gibi öğretim modellerini uygulamıştır.

Cevap E

62. Sanat, bilim, siyaset, spor vb. alanlarda ünlü kişileri tanıtmak veya onların bir konuda düşüncelerini öğrenmek amacıyla yapılan, karşılıklı konuşmaların yazıya geçirilmesiyle oluşan, öğretici metin türü "mülakat"tır. Ruşen Eşref Ünaydın'ın *Diyorlar ki* adlı eseri bu türün edebiyatımızdaki ilk örneklerindendir.

Cevap A

63. "Konuşmacının amacının, yeterli birliğime sahip olup olmadığının, konuşmada güncel bilgilerin olup olmadığının, alternatif çözüm önerilerinin bulunup bulunmadığı"nın sorgulandığı dinleme türü eleştirel dinlemedir.

Cevap D

64. Öğretmen, öğrencilerine *Çanakkale Şehitlerine* şiirinden hareketle hikâye türünde bir metin oluşturmaya yönelik bir çalışma yapmıştır. Bu yöntemin adı "bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma"dır.

Cevap C

65. Memduh Şevket Esendal, Sait Falk Abasıyanık, Sevinç Çöküm, Tarkan Buğra durum hikâyesi yazarlardır; Sabahattin Ali durum hikâyesi değil, olay hikâyesi yazardır.

Cevap A

66. Mithat Cemal Kuntay, Mehmet Cınarlı, Yahya Kemal ve Arif Nihat Asya şiirlerinde aruzu kullanmıştır. (Arif Nihat Asya heceyle de yazmıştır). Necip Fazıl Kısakürek şiirlerini hece ölçüsüyle yazmıştır.

Cevap E

67. Araştırmaya dayalı metin yazma çalışmasının taslak metin oluşturma aşamasında şu işlemler yapılır:

- Plan doğrultusunda metni yazma
- Kaynaklardan yararlanma (özetleme, alıntılama)
- Metin içinde ve sonunda kaynak gösterme

Cevap C

68. Blog, reklam, e-posta daha önceki öğretim programlarında yer almayıp ilk defa 2018 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda yer alan türlerdir.

Cevap B

69. Tanılayıcı değerlendirmede, öğrencilerin hedeflenen becerileri kazanmak için ön koşul niteliğindeki bilgi ve becerilere ne düzeyde sahip olduğu belirlenir. Elde edilen bilgiler öğrenme-öğretme sürecini planlamada kullanılır. Okumaya hazırlık çalışmalarında tanılayıcı değerlendirme yapılması uygundur.

Cevap A

70. Verilen parçada -o dönemki- günlük bir sosyal meseleden söz edilmektedir, buna göre parça bir fıkradan alınmıştır. Bilgilendirici metin türleri arasında yer alan fıkralar "Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder, metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar, metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder, yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir." gibi kazanımların gerçekleştirilmesinde kullanılabilir. B seçeneğindeki "Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler." kazanımı öyküleyici metin türlerinin kazanımlarındandır.

Cevap B

71. Öncüde verilen çalışmada bir merkeze âna fikir/konu yazılmış ve bu konu ile ilgili olarak zihinde var olanlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu özellikler kavram haritaları ile ilgilidir.

Cevap C

72. Dale'nin yaşantı konisine göre öğrenmenin kalıcılığı, öğrenme sürecinde ne kadar fazla duyunun kullanıldığıyla doğrudan ilgilidir. Bu koniye göre "Doğrudan doğruya edinilen maksatlı yaşantılar, model ve numunelerle edinilen yaşantılar" öğrenmenin kalıcılığına etki eden en önemli unsurlardır. Buna göre, C seçeneğinde verilen "efsanelerle ilgili derleme etkinliği yapılması" efsane konusunun öğrenilmesinde daha etkilidir çünkü bu etkinlikte "model ve numunelerle edinilen yaşantılar" söz konusudur.

Cevap C

73. Eşleştirme soruları hazırlanırken eşleştirilecek listelerden birinin sayıca fazla olması gerekir. Bunun temel gereksizi eşleştirilecek son madde için olası seçenek sayısının birden fazla olmasını sağlayarak "şans başarısının azalmasını sağlamak"tır.

Cevap C

74. Bir davranışın ardından ortaya çıkan sonuç, bu davranışın tekrarlanmasını etkiler. Eğer sonuç olumsuzsa davranışın tekrarlanması olasılığı azalır, aksi bir sonuçta düşer. Bu durum, öğrenme kavramlarından "Etki Yasası" ile ilgilidir.

Cevap E

75. Öncüde verilen parçada, bir öğrencinin geçmiş deneyimlerinden söz edilmektedir. Bu durum, "hazırbulunluluk" ile ilgilidir. Hazırbulunluluk kişinin büyüme, olgunlaşma, motivasyon ve geçmiş öğrenme deneyimleri ile öğrenmeye hazır oluşunu anlatan bir kavramdır.

Cevap E